

Metsälain ja metsätuholain muutosten arviointi: alustavia tuloksia

Matleena Kniivilä, Jarkko Hantula, Juha-Pekka Hotanen, Jari Hynynen, Harri Hänninen, Kari T. Korhonen, Jussi Leppänen, Markus Melin, Antti Mutanen, Kalle Määttä, Juha Siitonen, Heli Viiri, Esa-Jussi Viitala, Jari Viitanen

Metsäneuvoston kokous 11.12.2019

Metsälakimuutoksen tavoitteet

- Metsänomistajien monipuolistuneiden tavoitteiden parempi huomioiminen ja **valinnanvapauden lisääminen**
- Metsätalouden **kannattavuuden** parantaminen
- **Säännösten selkeyttäminen** ja viranomaistoiminnan tehostaminen
- Positiiviset **monimuotoisuusvaikutukset**, erityisen tärkeiden elinympäristöjen verkoston täydentäminen

Metsälain muuttamisesta annettu laki ja metsätuholaki astuivat voimaan 1.1.2014

Metsälain merkittävimmät metsänhoitoon liittyvät muutokset

- Poistettiin uudistushakkuiden ikä- ja järeyskriteerit
- Metsänkäsittelymenetelmien monipuolistaminen (eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus, pienaukkohakkuut)
- Uudistamisvelvoitteen määräaikojen muutokset

Metsälain merkittävimmät monimuotoisuuteen liittyvät muutokset

- Lisättiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin **uusia suotyyppejä**
- Erityisen tärkeiden elinympäristöjen **ominaispiirteiden aiempaa tarkempi määrittely** (ml. pienialaisuus, taloudellinen vähämerkityksellisyys)
- Vähätuottoisten soiden **uudistamisvelvollisuuden poisto**, eri-ikäiskasvatuksen salliminen

Metsätuholakimuutoksen tavoitteet ja merkittävimmät muutokset

- Useita muutoksia aiempaan lakiin verrattuna
- Sisältää edelleen säännökset velvollisuudesta kuljettaa tuore havupuutavara ja vahingoittuneet havupuut pois tiettyihin määräaikoihin mennessä, mutta määräaikoja aikaistettiin kuusen osalta
- 2016 metsätuholain muutoksessa juurikäävän torjunnasta tehtiin velvoittavaa (eteläinen ja keskinen Suomi, kuusi ja mänty) ja toimijoille säädettiin oma-avalvontavelvollisuus

Raportin osa-alueet

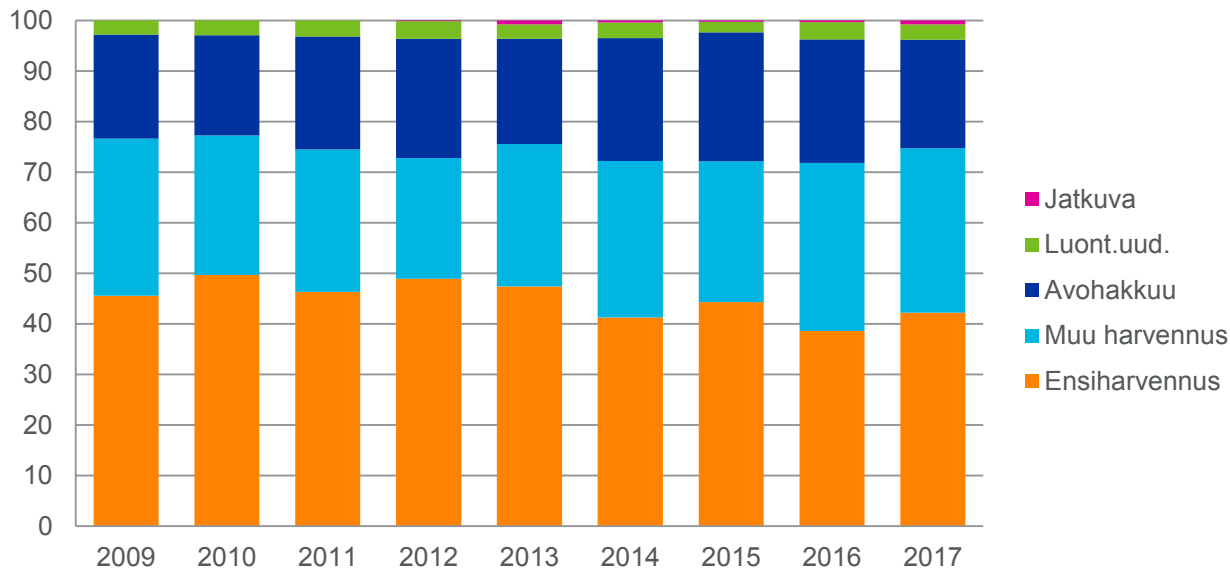
- 1) Mikä on muuttunut toimintaympäristössä 2014 jälkeen?
- 2) Metsälain muutoksen vaikutukset suhteessa tavoitteisiin
 - **Metsänhoito ja metsänuudistaminen**
 - **Monimuotoisuus**
 - Kannattavuus
- 3) **Metsätuholain tavoitteiden toteutuminen**
- 4) Vaikutukset hallintoon ja lainvalvontaprosesseihin
- 5) **Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset**

Toimintaympäristö: keskeisiä muutoksia tai esiin nousseita kysymyksiä

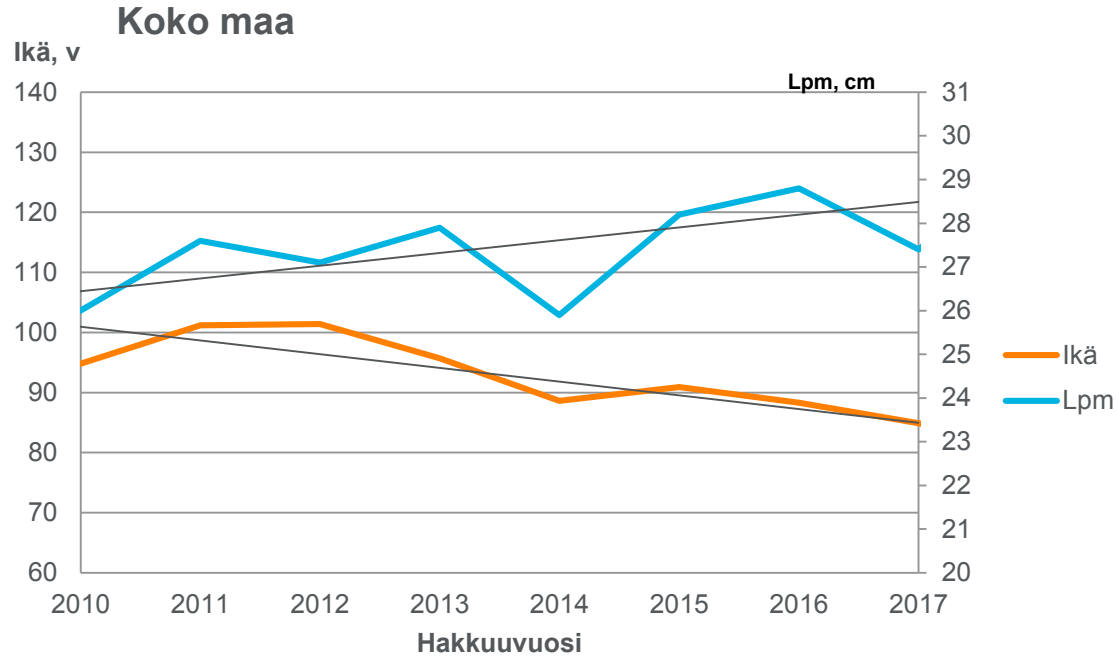
- 1) Globaalin kysynnän seurauksena muutos entistä selluvaltaisempaan metsäteollisuuteen Suomessa.
- 2) Puun riittävyys potentiaalisille uusille investoinneille?
- 3) Kestävä hakkuumäärä kun huomioidaan
 - ilmastonmuutoskysymykset?
 - muut kestävyysnäkökulmat?
 - suometsiin liittyvät erityiskysymykset?
- 4) Biodiversiteetin heikkeneminen ei ole pysähtynyt
- 5) Poikkeuksellisen kevyt rahapolitiikka, finanssipolitiikan vaikutukset

Uusien hakkuutapojen käyttöönotto toteutuneissa hakkuissa - VMI

Hakkuutapojen osuudet hakkuuvuosittain, VMI12, 5 viimeisen vuoden hakkuut

Uudistamisiän ja –järeyden kehitys 2010 – 2017 (VMI)

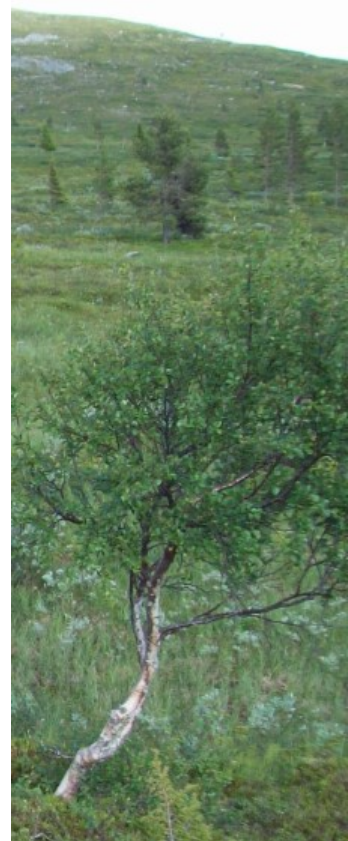
Yhteenveto, metsänhoito

- Metsien uudistamisikä on laskenut, uudistamisjäreys ei
 - Pelko metsien liian aikaisesta uudistamisesta ainakin tässä vaiheessa turha (korkokanta voi vaikuttaa tulevaisuudessa)
- Eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus on lähtenyt hyvin hitaasti liikkeelle.
 - ei ole vielä mahdollista tehdä yleistettäviä arvioita siitä, miten menetelmää on käytännössä toteutettu
- Metsänomistaja 2020 -tutkimuksen (2019) tulosten mukaan lain suoma valinnanvapaus on lisännyt metsänomistajien tyytyväisyyttä, mutta myös epävarmuutta.
- **Viiden vuoden tarkastelujakso on liian lyhyt vaikutusten arvioimiseksi.**

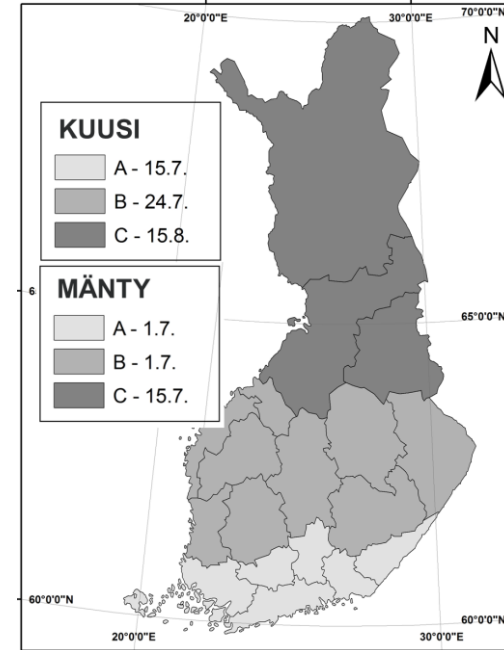
Monimuotoisuus, analyysi osin kesken

- Vaikutukset osin vielä epäselvät
- Puulajisuhteissa ei näkyvissä selvää muutosta
- Lisäsi metsälain nojalla turvattavien elinympäristöjen kirjoa
- Eri-ikäisrakenteisia tehty vielä vähän → ei vielä vaikutusta
- Heikkotuottoisten soiden uudistamisvelvoitteen poisto → vähän käytetty, ei vielä vaikutusta
- Lakikohteiden supistamisella ja poistoilla on suora negatiivinen vaikutus
- **Metsäkeskukselta saatavien tietojen pohjalta arvioidaan vielä muutoksia 10 § :n tulkinnassa (hehtaari muutokset ja syyt muutokseen)**
- **Lisäselvitys monimuotoisuusvaikutuksista tarpeen**

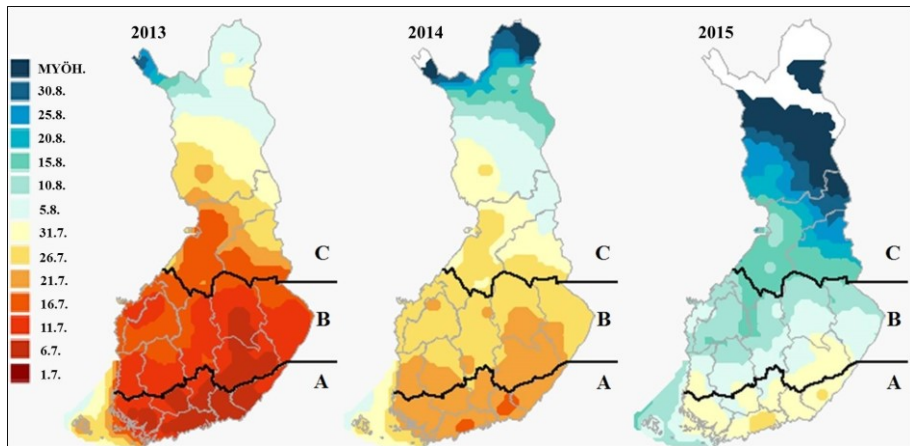
Vaikutus hyönteistuhoihin

- Osiossa arvioitiin ovatko nykyiset päivämäärät kuorellisen puutavaran poistamiselle metsistä riittävät
 - Kirjanpainaja, ytimennävertäjä
- Säädöksillä pyritään siihen että puutavara korjataan pois ennen kuin niihin keväällä munitut kirjanpainajat ja ytimennävertäjät kuoriutuvat ja leviävät ympärysmetsiin.
- Lain toimivuutta arvioitiin vertailemalla lämpösummien kehittymistä eri puolella Suomea suhteessa säädettyihin poistopäivämääriin
 - Tiedetään, että 700 dd:tä riittää kirjanpainajien kuoriutumiseen.

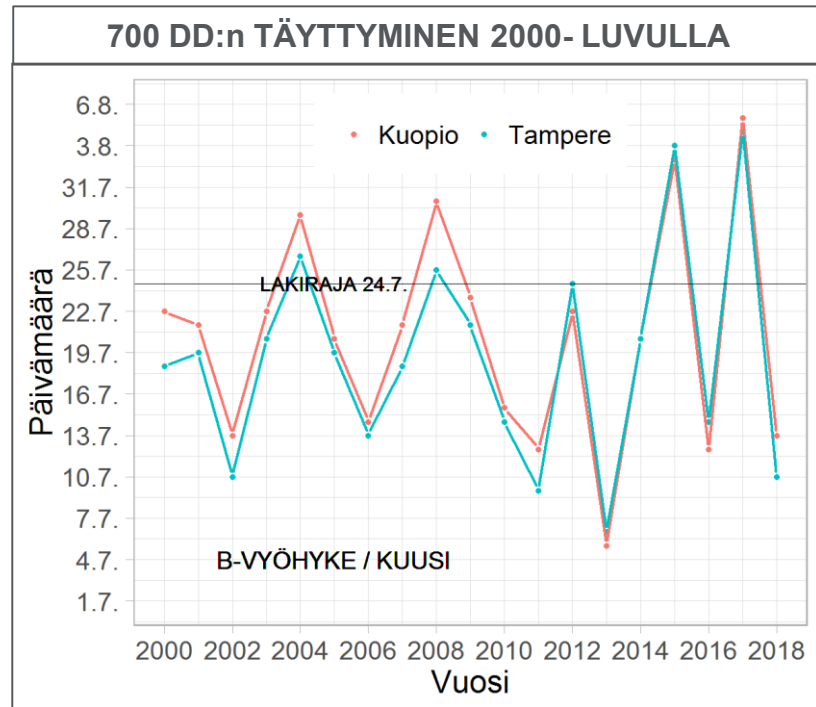

Vaikutus hyönteistuhoihin

- Esimerkkejä 700dd:n täyttymisestä:

- Vuonna 2013 laki oli toimimaton kaikkialla.
- Vuonna 2015 se toimi kaikkialla.
- Ongelmat suurimpia B-vyöhykkeellä:
 - 700 dd:tä on täyttynyt suurimmalta osin ennen poistopäivämäärää.

Yhteenveto ja johtopäätökset, kirjanpainaja ja ytimennävertäjät

- Ilmastomallit sekä aikasarjat sata vuotta taaksepäin osoittavat, että Suomi on lämmennyt (etenkin kevät ja syksy) ja lämpenee edelleen
- Kirjanpainajan nykyistä kannanseuranta tulee jatkaa
- Suositukset:
 - **Kirjanpainaja.** Kuorellisen kuusipuutavaran poistamisen takarajaa tulisi vyöhykkeellä B (nykyään 24.7.) aikaistaa yhdeksällä päivällä, eli samaan takarajaan vyöhykkeen A kanssa (15.7.)
 - **Ytimennävertäjät.** Pinoinventoinnin ja kasvaintuhojen mittaamisen toistaminen laajemmalla aineistolla --> Tietoa siitä minkä kokoiset mäntypinot (arviolta 20-50 m³) voidaan vapauttaa siirtovelvoitteesta tuhojen vähäisyyden perusteella --> Uudet suositukset.

Juurikäävän torjunta, yhteenveto

- Lakiin metsien terveydestä tehty juurikäävän torjunnan alueellinen rajaus on lähtökohtaisesti onnistunut
 - Tarkasteltava ilmaston lämpenemisen takia uudelleen
 - Kantokäsittely on suositeltavaa myös rajan pohjoispuolen parhaiten kasvavissa metsissä
- Juurikääväntorjunta on tarpeellista myös tuottavimmissa turvemaiden männiköissä
- Kantokäsittelyn laatu on parantunut omavalvonnan ansiosta

Lopuksi: Onko lakimuutoksissa onnistuttu vai ei?

- Tavoitteina oli lisätä valinnanvapautta, parantaa kannattavuutta, turvata monimuotoisuus, turvata metsien terveys, selkeyttää säännöksiä ja tehostaa viranomaistoimintaa
- Metsänhoidon näkökulmasta on liian aikaista sanoa onko muutos onnistunut vai ei
 - metsässä muutokset vielä pieniä, mm. jatkuva kasvatus vielä vähäistä (tosin lisääntynyt vuonna 2018)
 - syytä palata asiaan muutaman vuoden päästä
- MO2020-tutkimuksen alustavien tulosten mukaan metsänomistajien tyytyväisyys metsänhoitomenetelmiin on kasvanut
- Pelot negatiivisesta kehityksestä metsänhoidossa eivät ainakaan vielä ole osoittautuneet aiheellisiksi

- Monimuotoisuusvaikutukset osin vielä epäselvät
 - Ei vaikutuksia puulajimuutosten kautta
 - Eri-ikäisrakenteisia tehty vielä vähän → ei vielä vaikutusta
 - Heikkotuottoisten soiden uudistamisvelvoitteen poisto → vähän käytetty, ei vielä vaikutusta
 - Lakikohteiden supistamisella ja poistoilla on suora negatiivinen vaikutus
 - **Lakikohteiden tulkintamuutosten vaikutus ei ole selvillä → selvityksen alla**
 - **Perusteellisempi lisäselvitys monimuotoisuusvaikutuksista tarpeen**

- Metsätuholaissa täsmennystarpeita
 - kuusipuutavaran poistamisen takarajaa tulisi aikaistaa vyöhykkeellä B (kirjanpainaja)
 - mäntypuutavaran poistorajat eivät toimi (ytimennävertäjä), mutta ei tiedetä minkä kokoisilla puupinoilla tämä lisää tuhoriskiä → Täytyisi arvioida
 - Juurikäävän osalta lakimuutos pääosin onnistunut, mutta kantokäsittely mäntyvaltaisilla turvemailla olisi tarpeen
- Säännösten selkeyttämisen ja viranomaistoiminnan näkökulmasta uudistus on ollut onnistunut kokonaisuus ja siitä näkökulmasta uudistamiseen ei ole tarvetta

Kiitos!